

Origin of Roma

Serbian transcript:

Далибор: Заправо, у последњих можда неких двадесетак година... Постоји много више, овај, година, али, у последњих двадесетак година постоји много више интересовања за Роме, за њихову културу, за њихов језик, па на крају говоримо о њиховом пореклу и тим неким, овај, поделама које постоје међу Ромима. Поделе у смислу, не знам, а, не знам... По боји коже, ови су светлији, ови нису, не знам, домицилно становништво, ови су путници и тако даље, и тако даље.

Роми су дефинитивно народ, који је, не знам, почетком 12. века дошао из Индије. Ех, они су кренули пут, пут Запада. Пут Запада, па су се, како су се селили вековима, дошли и на ове наше просторе. Населили су готово сваки кутак, овај, ове планете. Знаш да је, да има огромних заједница и у Сједињеним Америчким Државама, заправо и у Северној Америци и у Јужној Америци има их, у Европи ево говори се о неких 15 милиона Рома. Али, али постоје поделе, рецимо у Енглеској је познат тај концепт “травелерс”-а, и мислим да их има пуно у Енглеској, и у тој групи, када погледате те Роме, никада нећете рећи да су Роми, јер су они беле пути, имају потпуно један, хајде да кажем, нормалан начин живота, асимилација је, оно, потпуно дошла до изражаја; али оно што њих карактерише јесте да имају камп-кућице и да се стално селе по, по Енглеској, и да нису само Роми у тим заједницама, него има овог “мејнстрим” становништва, већинског становништва које им се придружује ту, јер једноставно, овај... Свиђа им се тај, не знам, неки начин живота. Није то баш онај Мики из “Снеча”, али отприлике, отприлике тако нешто, тако нешто.

Дакле, дефинитивно, Роми су пореклом, народ пореклом из Индије. Сам језик је најсличнији санскриту. Иде можда санскрит, па ромски језик. Али ако гледате, не знам, нешто из Боливуда, препознајете; онај који говори ромски препознат ће сигурно милион неких речи. Али, оно што је специфично за Роме јесте да су они вековима успели да одрже, овај, један континуитет у смислу традиције, културе, језика, али, овај, нема писаних трагова. Они су то преносили с колена на колена.

Александар: Усменим путем.

Далибор: Јесте, усменим путем, нема писаних трагова. Опет понављам, можда пре неких двадесет-тридесет година је почело много интензивније да се, овај, не знам, људи питају ко су они, шта су, где су, откуда су дошли, па и међу Ромима су кренули да се ту, не знам, препознају и књижевници... У последњих, не знам, десетак година изашло је неколико речника ромског језика - што у БиХ, што у Србији. Марсел Кортијаде је неко ко је основао катедру на Сорбони за ромологију, ромски језик, културу и књижевност. Тако да се сада мало више, мало више зна о Ромима, али опет, овај... Људима је једноставно усађен тај некакав конструкт у

глави да, кад поменеш Роме, мислиш на контејнер, на нешто прљаво, на оне људе које свакодневно виђамо на свим улицама, у читавом региону.

English translation:

Dalibor: Actually, in the past 20 years or so... It has existed for more years than that, but in the past twenty years there has been an increased interest in Roma, their culture and their language, as well as their origins and the divisions which exist within the Roma community. Divisions in terms of, I don't know... color of their skin, some are light-skinned, some are not; some are a part of the local population, some are nomadic, and so on and so forth.

Roma are definitely a people who came from India at the beginning of the 12th century. They decided to go west... go west, and as they traveled and moved for centuries, they came to our area at some point. They inhabit almost every corner of the Earth. I know that there are these huge communities in the United States of America - well, both in North America and South America. It is estimated that there are approximately 15 million Roma in Europe. But there are some differences; for example, the concept of Travelers is common in England, and when you take a look at that group of Roma, you'd never think that they're Roma because they are white, and they have a completely normal way of life, so to speak; the assimilation is evident in their case. But what's unique about them is that they all own trailers, and that they keep moving across England. Also, not only Roma live in those communities – there are also people from the "mainstream" population, the majority population who join them simply because... they like that particular lifestyle. It's not exactly like Mickey from *Snatch*, but it's similar, somewhat similar.

So, Roma are definitely originally from India. The language itself is very similar to Sanskrit. Sanskrit is at the top [of the language tree], immediately followed by the Romani language. So if you're watching a Bollywood movie, you can identify things; a person who speaks Romani will definitely recognize a large number of words. What is unique to Roma is that they have managed to maintain continuity in terms of their tradition, culture and language, but there are no written traces [of the three]. It was passed on from generation to generation.

Aleksandar: Orally.

Dalibor: Yes, orally, without any written traces. Like I said earlier, maybe some 20 to 30 years ago, people started to inquire more intensely about who [the Roma] were, what they were, where they came from, so even some authors [who are Roma] started to [publicly] identify as Roma... In the past, I don't know, 10 years or so, several Romani language dictionaries were published, both in Bosnia and Herzegovina and Serbia. [Professor] Marcel Cortiade founded a department at the Sorbonne for Romology – [the study of] Roma language, literature and culture. So, now there is a little bit more knowledge about Roma, but still... People simply have an embedded construct in their heads so that, when

you mention the Roma, they think of a garbage dumpster, or someone who is filthy - those people that we see on our streets each day throughout the region.¹

About CultureTalk: CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people talking about their lives in the languages they use every day. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.

© 2013 Five College Center for the Study of World Languages and Five Colleges, Incorporated

¹ The speaker here refers to the fact that the Roma have unfortunately always been marginalized and discriminated against by the society in Serbia and the region. A very common and dangerous stereotype among the non-Roma population in the Balkans is that all Roma are either involved in criminal activities such as theft and kidnapping, or are beggars. Although a certain percentage of the Roma population lives on money given by strangers, this is mostly due to mistreatment of Roma and inadequate institutional help.